מעט מאורו של חנן

דף לימוד משפחתי פרשת וישלח

מתורת חנן פורת • דמות החמ"ד תשפ"ז

"וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם אֵל בֵּית אֵל, כִּי שָׁם נִגְלוּ אֵלָיו הָאֱלֹקִים בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי אָחִיו" בראשית ל"ה, ז

מאורו של חנן:

סוד הבאלנס היוקר מרחק וחיים

לאחר שהעפלנו עם אברהם אבינו אל "ההר" בפרשות הקודמות, וחרשנו עם יצחק אבינו את מרחבי "השדה", אנו מגיעים כעת יחד עם יעקב אבינו אל התחנה השלישית והמיוחלת – אל "הבית", כפי שמופיע בפסוק: "וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית־אֵל" (בראשית כ"ח, יט).

חנן מציע הבנה גיאומטרית ורוחנית מופלאה למדרש חז"ל (פסחים פ"ח, עא') המשווה בין הכינויים של האבות:

ההר של אברהם – מייצג נקודה פסגתית, חד-ממדית. פריצה חלוצית חדה כלפי מעלה.

השדה של יצחק – מייצג מרחב פתוח, דו-ממדי: שטח של עבודה והתמדה רחבה.

הבית של יעקב – אוצר בתוכו חלל בעל נפח תלת-ממדי.

חנן מסביר כי אל ההר עולים לרגעים נשגבים, ובשדה עומלים וחורשים שעות רבות, אך בתוך הבית חיים את החיים השלמים עצמם. לכאורה, הבית מייצג את מידת הצמצום: יש בו קירות סגורים, דלתות וגבולות, בניגוד לחופש המוחלט של ההר והשדה. אך דווקא צמצום זה הוא שמאפשר ליצור נפח וליצוק תוכן פנימי אל תוך חיי היום־יום.

בתוך הבית אוכלים, ישנים, אוהבים, לומדים, ומגדלים את דור העתיד. יעקב אבינו, שממנו קם עם ישראל ("מִטָּתוֹ שְׁלֵמָה"), מלמד אותנו שהקדושה העליונה ביותר אינה נשארת רק בפסגות הנישאות או במרחבים הפתוחים של השדה, אלא יורדת אל תוך פרטי הפרטים של החיים המשפחתיים - בתוך הבית פנימה.

ניצוץ של זהות

טיפוח ביות בזוגיות ובית: ההתמדה היומיומית של מפעל ההתישבות

עבור הזהות הציונית־דתית, ה"בית" הוא מושג קדוש ומרכזי. איננו מחפשים חיי נזירות או התנתקות מן העולם על פסגות הרים מבודדות. הקדושה שלנו נמדדת ביכולת לבנות משפחות לתפארת, להקים בתים בריאים, שמחים ומלאי חיים, המחוברים לתורה ולמדינה כאחד.

חנן ראה בהקמת בתים ויישובים בארץ ישראל את שיא הגשמתו של החזון האמוני. הבית של יעקב אבינו מלמד אותנו שעם ישראל נבנה מתוך הפרטים הקטנים של החיים - מתוך חינוך הילדים, אהבת המשפחה ושמירת השגרה המקודשת בתוך כותלי הבית.

"וְאֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹקִים"

השכינה אינה שורה רק בשמי שמיים, אלא היא מבקשת מאיתנו לבנות לה בית כאן בארץ, בתוך נפח החיים האמיתיים, הפשוטים והיומיומיים שלנו.

שיח משפחתי סביב שולחן השבת

הנפח של הבית שלנו

חנן מסביר שבבית חיים את החיים האמיתיים והשלמים. אילו רגעים בבית המשפחתי שלכם אתם הכי אוהבים?

מה ההפך את הבית שלכם למקום שמזמין ורוצים לחזור אליו?

מההר אל הסלון

כיצד אנו יכולים לקחת את הרעיונות הגדולים שאנו לומדים עליהם -ערכים, עזרה לזולת ו"ואהבת לרעך כמוך" - ולהכניס אותם לתוך "הנפח" היומיומי של הבית: ליחסים בין האחים, לניקיון ולאווירה המשפחתית?

הברכה שבצמצום

לעיתים חוקים, גבולות או קירות סגורים נראים לנו מגבילים.

כיצד הגבולות בבית - כמו שעות שינה, חלוקת תפקידים או כיבוד הדדי - דווקא שומרים עלינו ומאפשרים לנו לצמוח?

זהות בשטח

הציונות הדתית שואפת להקים בתים שיש בהם חיים של תורה, קדושה ושילוב של חיים ארציים בריאים ומלאים. כיצד אנו, כמשפחה, יכולים להפוך את הבית הפיזי שלנו ל"בית אל" - מקום שבו השכינה שורה דרך ההשגרה: דרך הקשר, והתמיכה, כמשפחה, בלימוד והשיח המשפחתי?